

Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΓΟΝΕΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ: ΠΟΡΙΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

Λεωνίδας Κυριακίδης⁽¹⁾, Γιάννης Ιωάννου⁽²⁾,

1. *Τμήμα Επιστημών της Αγωγής, Πανεπιστήμιο Κύπρου*
2. *Διεύθυνση Μέσης Εκπαίδευσης (Μονάδα Εκπαιδευτικού Προγραμματισμού)*

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- **Ανάγκη για αναβάθμιση της ποιότητας της εκπαίδευσης στην Ευρωπαϊκή Ένωση:**
 - A. **Θέση σε επίπεδο εκπαιδευτική πολιτικής.**
 - B. **Ανάγκη σύμφωνα με πορίσματα διεθνών ερευνών.**
- Η παρουσίαση αυτή υποστηρίζει την ανάγκη αξιοποίησης της Έρευνας για την Εκπαιδευτική Αποτελεσματικότητα (ΕΕΑ) για σκοπούς βελτίωσης της σχολικής αποτελεσματικότητας.
- **Η Έρευνα για την Εκπαιδευτική Αποτελεσματικότητα (ΕΕΑ):**
Σύντομη ιστορική αναδρομή.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- Το **Δυναμικό Μοντέλο Εκπαιδευτικής Αποτελεσματικότητας (ΔΜΕΑ)** αποτελεί το πιο σύγχρονο θεωρητικό σχήμα της έρευνας στο χώρο της εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας (Heck & Moriyama, 2010; Hofman, Hofman, & Gray, 2010; Sammons, 2009; Scheerens, 2013).
- Η ανάπτυξή του στηρίχθηκε σε εποικοδομητική κριτική των υφιστάμενων μοντέλων εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας.
- Ο βασικότερος λόγος ανάπτυξής του ήταν η προσπάθεια εγκαθίδρυσης συνδέσεων ανάμεσα στη θεωρία (δηλαδή την μοντελοποίηση και κατανόηση της αποτελεσματικότητας) και στην πράξη, δηλαδή τις προσπάθειες βελτίωσης της αποτελεσματικότητας (Creemers & Kyriakides, 2006).

ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

- Το ΔΜΕΑ: Οι βασικές αρχές ανάπτυξής του και οι παράγοντες σε επίπεδο σχολείου
- Η σημασία της γονικής εμπλοκής
- Παράγοντες του ΔΜΕΑ στο επίπεδο του μαθητή
 - ▣ Προσδοκίες και κίνητρα
 - ▣ Η θεωρία της αυτορρύθμισης στη μάθηση
 - ▣ Ευκαιρίες μάθησης
 - ▣ Κατ'οίκον εργασία
- Συνεργασία σχολείου και οικογένειας.
- Εμπλουτισμός πηγών μάθησης

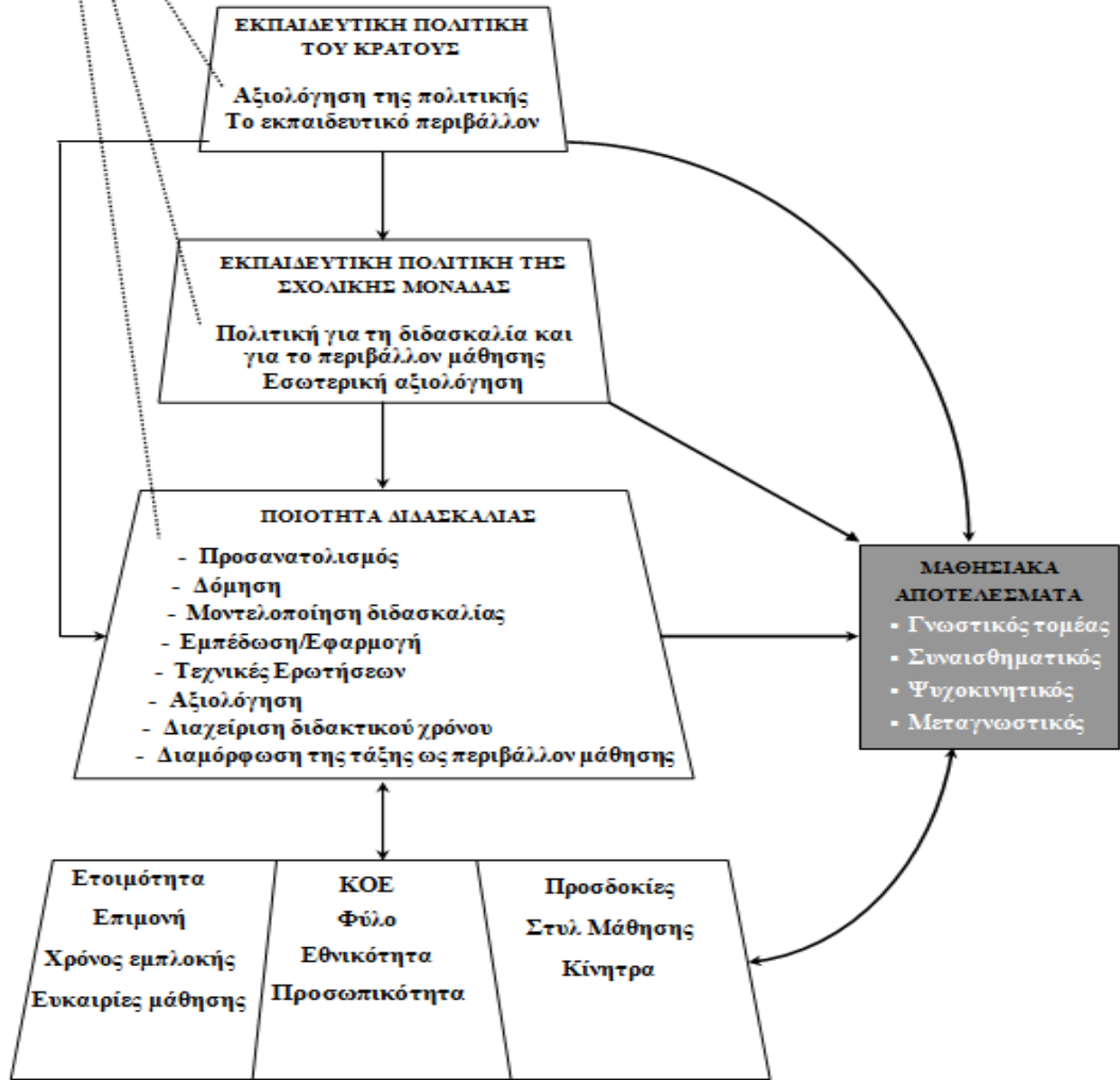
ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

A) Βασικά χαρακτηριστικά του δυναμικού μοντέλου

- Το ΔΜΕΑ αναφέρεται σε παράγοντες που καθορίζουν την αποτελεσματικότητα και οι οποίοι βρίσκονται σε **διαφορετικά επίπεδα**.
- Το ΔΜΕΑ αναφέρεται σε **σχέσεις ανάμεσα σε παράγοντες** που βρίσκονται σε διαφορετικά επίπεδα και σε σχέσεις ανάμεσα σε παράγοντες αποτελεσματικότητας που βρίσκονται στο ίδιο επίπεδο.
- Η εξέταση του κάθε παράγοντα γίνεται στη βάση **πέντε διαστάσεων μέτρησης** του κάθε παράγοντα.

Διάγραμμα 1. Το δυναμικό μοντέλο εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας

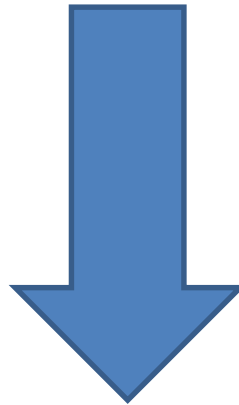
ΤΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ

Β) Παράγοντες αποτελεσματικότητας στο επίπεδο του σχολείου

- Το ΔΜΕΑ συνδέει την οποιαδήποτε προσπάθεια βελτίωσης κάποιου από τους παράγοντες της εκπαιδευτικής αποτελεσματικότητας που λειτουργούν στο επίπεδο του σχολείου με παρεμβάσεις που επηρεάζουν άμεσα ή/και έμμεσα δύο συγκεκριμένες πτυχές της εκπαίδευσης: **(α) τη διδασκαλία** και **(β) το μαθησιακό περιβάλλον του σχολείου**.
- Το σχολείο πρέπει **να αναπτύσσει πολιτική** σε θέματα που αφορούν στις δύο πιο πάνω πτυχές της εκπαίδευσης, καθώς και μηχανισμούς εσωτερικής αξιολόγησής του, ώστε να μπορεί **να αναλαμβάνει δράσεις** που θα συμβάλλουν στη βελτίωση του μαθησιακού περιβάλλοντος του σχολείου και της διδασκαλίας.

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΓΟΝΙΚΗΣ ΕΜΠΛΟΚΗΣ – ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

- Κάτω από τον παράγοντα «πολιτική του σχολείου για τη δημιουργία υποστηρικτικού περιβάλλοντος μάθησης και οι ενέργειες που γίνονται για τη βελτίωση του περιβάλλοντος μάθησης του σχολείου» εντάσσεται και η **«προώθηση των δεσμών συνεργασίας του σχολείου με τους γονείς των μαθητών»**.

- **Γιατί είναι σημαντική η εμπλοκή των γονέων στη μάθηση;**

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΓΟΝΙΚΗΣ ΕΜΠΛΟΚΗΣ – ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΥΠΟΒΑΘΡΟ

- Τα ερευνητικά δεδομένα καταδεικνύουν πως αυτός ο παράγοντας είναι **ένας από τους πιο σημαντικούς παράγοντες** για την αποτελεσματικότητα του σχολείου (Fan & Chen, 2001· Kyriakides, Creemers, Antoniou, & Demetriou, 2010· Scheerens, Seidel, Witziers, Hendriks, & Doornekamp, 2005· Waterman & Walker, 2009).
- Δημιουργώντας **καλές σχέσεις με τους γονείς των μαθητών** και ενθαρρύνοντάς τους **να εμπλέκονται ενεργά στην εφαρμογή της πολιτικής του σχολείου**, γίνεται αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων ανθρώπινων πόρων όχι μόνο για επίτευξη των μαθησιακών στόχων (γνωστικών και συναισθηματικών), αλλά και για επίτευξη μείωσης των μαθησιακών διαφορών μεταξύ μαθητών από διαφορετικά ΚΟΕ ή/και εθνικότητα.

Τα οφέλη για τον μαθητή

- Μαθητές που προέρχονται από οικογένειες με γονική εμπλοκή τείνουν να:
 - Έχουν καλύτερες μαθησιακές **επιδόσεις**.
 - Έχουν καλύτερη **συμπεριφορά**, λιγότερες απουσίες, λιγότερα πειθαρχικά παραπτώματα.
 - Ολοκληρώνουν την κατ'οίκον εργασία που τους ανατίθεται
 - Παρουσιάζουν μεγαλύτερη **αυτοεκτίμηση** και **αυτοπειθαρχία**
 - Επιδεικνύουν υψηλότερο βαθμό ως προς τις **προσδοκίες** και τα **κίνητρα** τους σε σχέση με το σχολείο.
 - Έχουν λιγότερη πιθανότητα να ενταχθούν σε προγράμματα ειδικής αγωγής και ενισχυτικής διδασκαλίας.
 - Προάγονται χωρίς ιδιαίτερα προβλήματα και καταφέρνουν να ολοκληρώσουν τις γυμνασιακές και λυκειακές σπουδές τους.
 - Έχουν καλύτερη συνεργασία με τους εκπαιδευτικούς και το σχολείο. Σε περιπτώσεις αλλοδαπών μαθητών καταφέρνουν να σμικρύνουν το πολιτισμικό χάσμα μεταξύ της οικογένειας και του σχολείου.

ΕΡΩΤΗΜΑΤΑ

1. Τι μπορούν να κάνουν οι γονείς για να έρθουν πιο κοντά στο σχολείο;
2. Τι μπορούν να κάνουν οι γονείς για να βοηθήσουν στη μάθηση των παιδιών τους;
3. Τι θα πρέπει ζητούν οι γονείς από το σχολείο, έτσι ώστε να μπορούν να εμπλέκονται σε αυτό ενεργά;

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ: ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

A) Προσδοκίες

- ❑ Οι προσδοκίες καθορίζουν το βαθμό στον οποίο το παιδί παραμένει επικεντρωμένο στη σχολική εργασία κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας.
- ❑ Οι προσδοκίες του κάθε μαθητή καθορίζουν την προσπάθεια που καταβάλλει για μάθηση.
- ❑ Οι γονείς χρειάζεται **να ενισχύουν τις προσδοκίες των παιδιών από το σχολείο** δείχνοντας άμεσα αλλά και έμμεσα πόσο σημαντικό θεωρούν ότι είναι το έργο που γίνεται στο σχολείο.
- ❑ Απαραίτητο να εισπράττει ο μαθητής το μήνυμα από γονείς ότι **όλα τα μαθήματα και στόχοι του αναλυτικού προγράμματος θεωρούνται σημαντικοί**.
- ❑ Καλλιέργεια υψηλών και ταυτόχρονα ρεαλιστικών προσδοκιών από τους γονείς.

Παραδείγματα καλλιέργειας προσδοκιών από γονείς

- Προτεραιότητα στις σχολικές εργασίες και το διάβασμα σε σχέση με άλλες δραστηριότητες (διασκέδαση, τηλεόραση, ηλεκτρονικά παιχνίδια κλπ.)
- Καλλιέργεια χρονικής ακρίβειας και συνέπειας.
- Προσδοκία ότι το παιδί θα προσπαθήσει για το καλύτερο.
- Ενδιαφέρον για τη σωστή και αποτελεσματική χρήση της γλώσσας.
- Γονικό έλεγχο των συνομηλίκων με τους οποίους κάνει παρέα το παιδί.
- Επίβλεψη της ποιότητας των τηλεοπτικών προγραμμάτων που βλέπει και των ιστοσελίδων που σερφάρει.
- Επίβλεψη της σχολικής προόδου του παιδιού.

Η θεωρία της αυτορρύθμισης (self-regulation)

14

- Οι προσδοκίες συμβαδίζουν με τον βαθμό αυτορρύθμισης της μάθησης από τους μαθητές.
- Αυτο-ρυθμιζόμενη μάθηση είναι η αυτό-κατευθυνόμενη διαδικασία με την οποία οι μαθητές μετατρέπουν τις νοητικές τους ικανότητες σε ακαδημαϊκές δεξιότητες.
- Η διαδικασία της αυτορρύθμισης της γνώσης περιλαμβάνει μια σειρά από ενέργειες τις οποίες ο μαθητής προσαρμόζει ανάλογα με το γνωστικό αντικείμενο:
 - Θέτει συγκεκριμένους επικείμενους στόχους.
 - Υιοθετεί στρατηγικές για την επίτευξη των στόχων.
 - Παρακολουθεί την απόδοση του για να εντοπίσει σημεία προόδου.
 - Αναδιαρθρώνει το φυσικό και κοινωνικό του πλαίσιο ώστε να είναι συμβατό με τους στόχους του.
 - Διαχειρίζεται αποτελεσματικά τον χρόνο του.
 - Αξιολογεί τις μεθόδους του.
 - Αναζητεί τα αίτια στα αποτελέσματα.
 - Αναπροσαρμόζει τις μεθόδους που χρησιμοποιεί.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ: ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

B) Κίνητρα

- Τα κίνητρα καθορίζουν και καθορίζονται από τη σχολική επιτυχία.
- Γονείς και εκπαιδευτικοί χρειάζεται να στηρίζουν τα παιδιά, ώστε να αναπτύξουν **θετικές στάσεις απέναντι σε κάθε γνωστικό αντικείμενο**.
- **Δείχνω την εκτίμηση μου σε κάθε επιτυχία του παιδιού** και στηρίζω το παιδί μου όταν προκύπτουν αποτελέσματα που δεν είναι ικανοποιητικά.
- Αποφεύγω τη σύγκριση.
- Εξωτερικεύω συναισθήματα όπως **στοργή και τρυφερότητα**.
- Παροχή τόσο εξωτερικών όσο και εσωτερικών κινήτρων για μάθηση στο κάθε παιδί (σε κάθε γνωστικό αντικείμενο).
- Η έγκαιρη ενασχόληση του παιδιού με κάθε αντικείμενο. Καλλιέργεια της επιμονής στην ενασχόληση με το κάθε γνωστικό αντικείμενο (Perseverance).

Εσωτερικά Κίνητρα

16

- Theory of flow:
 - μια κατάσταση πλήρους απορρόφησης των μαθητών που προέρχεται από την πλήρη ενασχόληση σε μια δραστηριότητα. Ένα γεγονός που προσφέρει τέτοια ικανοποίηση ώστε ο συμμετέχων χάνει την αίσθηση του χρόνου, της κόπωσης και οτιδήποτε άλλο εκτός από την ίδια την δραστηριότητα. (Csikszentmihalyi, 1975, 1997)
 - Από τη στιγμή που οι μαθητές έχουν βρεθεί για μια έστω φορά σε κατάσταση ροής, θέλουν να ξαναζήσουν το αίσθημα και ως εκ τούτου αναζητούν νέες προκλήσεις που οδηγούν σε ανώτερα επίπεδα μάθησης.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ: ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

Γ) Ευκαιρίες μάθησης

- ❑ Οι γονείς δημιουργούν και συντηρούν στο σπίτι ένα περιβάλλον που ευνοεί τη μάθηση.
- ❑ Οι γονείς μπορούν να αξιοποιούν κατάλληλα το χρόνο που τα παιδιά είναι μαζί τους για να στηρίζουν τη μάθηση παρέχοντας στα παιδιά την ευκαιρία να ασχοληθούν με δραστηριότητες που σχετίζονται (άμεσα ή/και έμμεσα) με το αναλυτικό πρόγραμμα.
- ❑ Στο σπίτι υπάρχει και χρησιμοποιείται μια ποικιλία εκπαιδευτικών αντικειμένων: Βιβλία, ντοκιμαντέρ, εγκυκλοπαίδειες, ηλεκτρονικός υπολογιστής, εφημερίδες.
- ❑ Συμμετοχή του παιδιού σε συζήτηση με γονείς και άλλα μέλη της οικογένειας για θέματα που αφορούν την οικογένεια (δημοκρατικός διάλογος - συμμετοχικό μοντέλο στη λήψη αποφάσεων).
- ❑ Συμμετοχή των παιδιών σε συζητήσεις, περιγραφές γεγονότων, η σύγκρουση των διαφορετικών απόψεων, ανοίγουν τις πόρτες των διανοητικών αναζητήσεων.
- ❑ Η ενασχόληση των παιδιών με φροντιστηριακά μαθήματα: συζήτηση και εισηγήσεις.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ: ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

Δ) Η κατ' οίκον εργασία

- ❑ Η ενασχόληση του παιδιού με την κατ' οίκον εργασία αυξάνει το χρόνο ενασχόλησης με το γνωστικό αντικείμενο.
- ❑ Οι γονείς πρέπει να βοηθούν τα παιδιά να οργανώσουν το χρόνο τους και να ασχοληθούν έγκαιρα με την κατ' οίκον εργασία τους.
- ❑ Το είδος της κατ' οίκον εργασίας καθορίζεται και από το **επίπεδο των μαθητών**.
- ❑ Δυνατότητες παροχής κατ' οίκον εργασίας με **διαφοροποιημένο τρόπο**.
- ❑ Σημασία του **ελέγχου της κατ' οίκον εργασίας** τόσο από γονείς όσο και από εκπαιδευτικούς.
- ❑ **Ενημερώνω τους καθηγητές** για τυχόν δυσκολίες που αντιμετωπίζει το παιδί με την κατ' οίκον εργασία καθώς και για τον τρόπο με τον οποίο εργάζεται.

Η στάση των γονιών ως προς την κατ' οίκον εργασία.

- Οι γονείς ενθαρρύνουν και ανατροφοδοτούν τα παιδιά για τις δυνατότητες και την αποτελεσματικότητά τους.
- Οι γονείς λειτουργούν ως μοντέλα συμπεριφοράς, γνώσης και δεξιοτήτων σε σχέση με τη μάθηση.
- Οι γονείς μέσα από την στάση τους για την κατ' οίκον εργασία καλλιεργούν την προσωπική ευθύνη του παιδιού για την επιτυχία ή την αποτυχία.
- Η θετικότερη στάση απέναντι στην κατ' οίκον εργασία, σχετίζεται με το χρόνο και την προσπάθεια που αφιερώνουν οι μαθητές/τριες, με την αίσθηση προσωπικής ευθύνης για την μάθηση και την επιμονή τους στην ολοκλήρωσή της (Cooper, Lindsay, Nye, & Greathouse, 1998)

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ: ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

A) Συνεργασία σχολείου και οικογένειας

- Ενημέρωση για τη πρόοδο των παιδιών σε κάθε αντικείμενο και για τις μαθησιακές δυσκολίες που αντιμετωπίζει (από τον εκπαιδευτικό προς τους γονείς αλλά και αντίστροφα).
- Καθορισμός πολιτικής για το ρόλο των γονέων σε σχέση με την ενασχόληση των παιδιών με κατ' οίκον εργασία.
- Εντοπισμός τρόπων εμπλοκής των γονέων στο έργο του σχολείου.
- Συμμετοχή των γονέων στην ανάπτυξη και υλοποίηση σχεδίων δράσης των σχολείων.
- Συμμετοχή των γονέων σε **προγράμματα διαμορφωτικής αξιολόγησης της σχολικής μονάδας** και σε **προγράμματα δράσης για βελτίωση της αποτελεσματικότητας του σχολείου**.

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΤΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ: ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ

B) Εμπλουτισμός και αξιοποίηση πηγών μάθησης

- Ο σύνδεσμος γονέων στηρίζει το σχολείο για να μπορεί να εξοπλίζεται με κατάλληλα εποπτικά μέσα και πηγές μάθησης.
- Το σχολείο καταρτίζει πρόγραμμα δράσης για να βεβαιωθεί ότι θα αξιοποιούνται συστηματικά οι πηγές μάθησης.
- Εντοπισμός των ιδιαίτερων γνώσεων και εμπειριών του κάθε γονέα, ώστε να αξιοποιηθεί κατάλληλα από το σχολείο για την υλοποίηση συγκεκριμένων στόχων.

ΚΑΤΑΛΗΚΤΙΚΑ ΣΗΜΕΙΑ

- Το αποτελεσματικό σχολείο στηρίζει τους γονείς να κατανοήσουν καλύτερα το ρόλο τους και να συμβάλλουν στη προώθηση της μάθησης των παιδιών τους.
- Κλειδί στην επιτυχία είναι η ανάπτυξη θετικών στάσεων προς τη μάθηση και η συνεχής προσπάθεια βελτίωσης μέσω διαδικασιών αυτοαξιολόγησης.
- Το σχολείο μαζί με τους γονείς μπορούν να βοηθήσουν σημαντικά τα παιδιά να αναπτύξουν **θετικές στάσεις απέναντι στη μάθηση** και να προσπαθούν πάντα να επιτυγχάνουν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα (τόσο κατά τη φοίτησή τους στο σχολείο όσο και αργότερα στην επαγγελματική και προσωπική τους ζωή).

**Σας ευχαριστώ για την
προσοχή σας**

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ!